

Н. О. Пшеняннікова, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОФІЛЬМІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Пшеняннікова Н. О.

Використання відеофільмів на уроках англійської мови

Актуальність матеріалу, викладеного в статті, обумовлена необхідністю використання відеофільмів на уроках англійської мови. Це необхідний елемент на уроці, який допомагає учням орієнтуватися у світі та слухати мову людей з інших країн. Відеофільми допомагають збільшити словниковий запас та розширити кругозір, а також сприяють розвитку психічної діяльності учнів, і перш за все, уваги і пам'яті. Також, використання відео на заняттях підвищує мотивацію до навчання та активність учнів, створює умови для самостійної роботи. Мета статті полягає у тому, щоб показати, що це дійсно необхідний метод для навчання.

Ключові слова: відеофільми, відеоматеріали, video English.

Пшеняннікова Н. А.

Использование видеофильмов на уроках английского языка

Актуальность материала, изложенного в статье, обусловлена использованием видеофильмов на уроках английского языка. Это необходимый элемент на уроке, который помогает ученикам ориентироваться в мире и слушать речь людей из других стран. Видеофильмы помогают увеличить словарный запас и расширить кругозор, а также способствуют развитию различных сторон психической деятельности учащихся, и прежде всего, внимания и памяти. Также использование видео на занятиях повышает мотивацию обучения и активность обучаемых, создаёт определённые условия для самостоятельной работы учеников. Цель статьи заключается в доказательстве, что это действительно необходимый метод для обучения.

Ключевые слова: видеофильмы, видеоматериалы, video English.

Серед проблем, теоретично і експериментально розв'язуваних методикою іноземних мов, комунікативна компетентність і способи її досягнення є однією з найбільш актуальних. Сучасні інтерпретації комунікативної компетенції в галузі викладання іноземних мов сходять до визначення американського

вченого Д. Хаймза, згідно з яким, „комунікативна компетенція - це те, що потрібно знати під час розмови для здійснення комунікації в культурозначущих обставинах” [1]. Опанувати комунікативну компетентність англійської мови, не перебуваючи в країні досліджуваної мови, справа дуже важка. Тому важливим завданням вчителя є створення реальних і уявних ситуацій спілкування на уроці іноземної мови, використовуючи для цього різні методи і прийоми роботи (рольові ігри, дискусії, творчі проекти та ін.)

Питанням використання відеофільмів займалося велика кількість вчених. І одні з них це Д. Хаймз, Н. Беленюк, А. Холлідей, Ван Ек. Вони займалася технологією використання відео на уроках англійської мови.

Метою статті є розгляд методу використання відеофільму на уроках англійської мови як інструменту, який сприяє індивідуалізації навчання і розвитку мотивованості мовленнєвої діяльності учнів. При використанні відеофільмів на уроках іноземної мови розвиваються два види мотивації: самомотивація, коли фільм цікавий сам по собі, і мотивація, яка досягається тим, що учневі буде показано, що він може зрозуміти мову, яку вивчає. Це приносить задоволення і додає віру в свої сили і бажання до подальшого вдосконалення. Необхідно прагнути того, щоб учні отримували задоволення від фільму саме через розуміння мови, а не тільки через цікавий сюжет.

Не менш важливим є завдання залучення школярів до культурних цінностей народу-носія мови. Для досягнення цієї мети велике значення має використання автентичних матеріалів (малюнків, текстів, звукозаписів тощо). Знайомство з життям англомовних країн відбувається в основному через текст та ілюстрації до нього. Безсумнівною гідністю сучасних підручників англійської мови для середньої школи є насиченість їх країнознавчою інформацією. Значне місце серед текстів займають такі їх види, як листи, рекламні оголошення, вивіски, анкети, меню. Усі факти та явища, вся інформація про різні галузі дійсності англомовних країн відбиралися з урахуванням віку учнів та їх інтересів. Оволодіння цим матеріалом дозволить школярам краще орієнтуватися в країні, мову якої вони вивчають.

Поряд з цим важливо дати учням наочне уявлення про життя, традиції, мовні реалії англomовних країн. Цій меті можуть служити навчальні відеофільми, використання яких сприяє реалізації найважливіших вимог комунікативної методики „... представити процес оволодіння мовою як збагнення живої іншомовної дійсності.” Слід зазначити, що застосування на уроці відеофільму – це не тільки використання ще одного джерела інформації. Використання відеофільму сприяє розвитку різних сторін психічної діяльності учнів, і, перш за все, уваги і пам'яті. Під час перегляду в класі виникає атмосфера спільної пізнавальної діяльності. У цих умовах навіть неуважний учень стає уважним. Для того щоб зрозуміти зміст фільму, учням необхідно докласти певних зусиль. Так, довільна увага переходить в предметну. А інтенсивність уваги впливає на процес запам'ятовування. Використання різних каналів надходження інформації (слуховий, зоровий, моторне сприйняття) позитивно впливає на міцність фіксації країнознавчого та мовного матеріалу.

Таким чином, психологічні особливості впливу навчальних відеофільмів на учнів (здатність керувати увагою кожного учня і групової аудиторії, впливати на обсяг довгострокової пам'яті і збільшення міцності запам'ятовування, надавати емоційний вплив на учнів і підвищувати мотивацію навчання) сприяють інтенсифікації навчального процесу та створюють гарні умови для формування комунікативної компетенції школярів [2].

Однією з навчальних задач, яку можна вирішувати за допомогою відео, є повторення лексики і розширення словникового запасу. Для цього годиться будь-який уривок від 30 секунд до 1 хвилини, в якому представлені предмети, дії або характеристики з відповідної лексичної теми. Бажано, щоб уривок супроводжувався музикою або англomовним текстом. Якщо немає можливості отримати такий відеозапис, можна записати уривок з текстом на рідній мові, прибравши звук. До такого перегляду можна підготувати і певні завдання. Завдання не обов'язково повинні бути різними, вони можуть дублюватися. Учні дивляться уривок, де представлена певна тема (професії,

кольори, люди, які вчиняють різні дії). Потім обговорюють в групах побачене. При необхідності вони можуть користуватися словником або звертатися за допомогою до викладача.

Наприклад: назвіть по-англійськи першу тварину, яку ви побачили; скажіть, що робить жираф; хто по професії людина, яку ви побачили на вулиці; які зелені предмети ви побачили на екрані та ін. Потім учні відповідають на запитання. При цьому вчитель попереджає, що вони подивляться уривок ще раз і повинні будуть перевірити, наскільки правильно група виконала своє завдання. Потім дивляться уривок вдруге і перевіряють правильність відповідей.

Відео можна використовувати і для введення нових лексичних одиниць або нової лексичної теми. Замість того щоб використовувати для введення назв тварин переклад або картинку, можна просто показати їх в зоопарку або на волі, що зробить набагато більше яскраве враження і буде сприяти кращому запам'ятовуванню. Як у цьому випадку, так і для завдання „опишіть картинку”, можна використовувати функцію „пауза”, щоб у учнів була можливість розгледіти всі деталі на екрані [3]. Іншим завданням, яке можна вирішити за допомогою відео на цьому етапі, є задача навчання розуміння мови на слух, яку багато викладачів в силу різних причин взагалі не ставлять перед собою. Слід зазначити, що використання відео для навчання аудіювання має свої позитивні і негативні сторони. З одного боку, відеозапис, в порівнянні з аудіозаписом, носить більш життєвий характер – ви не тільки чуєте, але і бачите їх міміку і жести, а також отримуєте інформацію при широкому контексті того, що відбувається – місці дії, віку учасників та ін. З іншого – всі ці фактори відволікають слухача від власної мови, і він може захопитися розгляданням картинки, замість того щоб зосередитися на аудіюванні. Тому, особливо на початковому етапі, учні перед переглядом повинні отримати чітко сформульоване завдання, на виконанні якого вони повинні будуть зосередитися.

Перегляд відеофільмів при вивченні іноземних мов активно застосовується у вищій і середній школі впродовж кількох десятиліть. Відеотехніка за останні роки зазнала ряд удосконалень і отримала широке поширення. У розпорядженні викладачів є DVD-програвачі, цифрові відеокамери, мультимедійні класи. З одного боку, це відкриває великі перспективи і можливості використання відео на практичних заняттях. Але необхідно розробити методику використання фрагментів художніх фільмів і додаткових матеріалів.

Розглянемо можливі варіанти використання відеоматеріалів різного типу на заняттях з іноземної мови. Відеоматеріали можна розділити на наступні групи:

- постановочні навчальні ролики;
- музичні та рекламні відеокліпи;
- повнометражні художні фільми і телесеріали;
- додаткові матеріали, які супроводжують художні фільми на DVD, у тому числі рекламні трейлери;
- відеозаписи різних виступів;
- відеопрограми для вивчення окремих аспектів мови [4].

Однак, при використанні відеоматеріалу необхідно дотримуватися певних умов:

- застосований відео матеріал повинен відповідати рівню знань учнів;
- наочність повинна використовуватися в міру і показувати її слід поступово і тільки у відповідний момент уроку;
- спостереження повинно бути організоване таким чином, щоб усі учні могли добре бачити демонстрований відео матеріал;
- необхідно чітко виділяти головне, істотне;
- детально продумувати пояснення, що даються в ході демонстрації відеоматеріалу;
- демонстрований відео матеріал повинен бути точно узгоджений з досліджуваним навчальним матеріалом, відповідати вивчаємому.

Що ж стосується методів, то метод Video English заснований саме на принципі – слухати і розуміти. Школяр навчається на постійно поповнюваній базі відеороликів, виголошених носіями мови – на інтерв'ю, випусках новин, виступах, коротких уривках з фільмів.

Ці ролики розбиваються на короткі фрагменти. Він прослуховує фрагмент, намагається його зрозуміти, а потім складає в правильному порядку слова, які були вимовлені. Як тільки він справляється з цим завданням, система пускає його до наступного фрагменту.

По-перше, ви тренуєте його аудіо сприйняття. Ви даєте можливість слухати і запам'ятовувати, як насправді носії мови вимовляють слова в живу. По-друге, необхідність правильних відповідних дій з боку учня змушує його думати. Він змушений звертати увагу на кожен не до кінця зрозумілий фрагмент. Він змушений постійно замислюватися - чому слова стоять саме в такому порядку, навіщо тут це слово, чому тут така форма дієслова?

Замислюючись над такими речами і намагаючись знайти відповідь, він мимоволі запам'ятовує всі складні місця і буде дізнаватися їх, зустрічаючи знову. Так приходить розуміння англійської граматики на інтуїтивному рівні. Учень зможе впевнено застосовувати певні мовні конструкції, ґрунтуючись тільки на своєму досвіді – просто тому що він знає, що „так говорять”.

По-третє, цей метод збільшує словниковий запас. В систему вбудований контекстний словник, який показує значення незрозумілих слів. Буде можливість запам'ятовувати не просто абстрактні слова, а слова в контексті змісту, в якому вони були вжиті. Таке запам'ятовування є набагато якіснішим і корисним, ніж поповнення словникового запасу традиційними методами, на кшталт „flash cards”.

Але у методу Video-English є істотний недолік. Він не дуже добре підходить початківцям. Для успішного застосування цього методу необхідний певний словниковий запас і мінімальні знання про те, як конструюються

речення в англійській мові. Тому цей метод найчастіше застосовується в старших класах і у вищих навчальних закладах [4].

Отже, ми з'ясували, що технічні засоби активно застосовуються в навчанні. Головний засіб передачі навчальної інформації – зоровий, звуковий або звуко-зоровий образи, гранично реалістично моделюють об'єкт, явище і процес. Використання комп'ютерних технологій у навчанні іноземних мов в значній мірі змінило підходи до розробки навчальних матеріалів з цієї дисципліни. Ми можемо відзначити, що візуалізація навчального матеріалу, створення навчального середовища з наочним представленням інформації, використанням кольору і звуку, впливаючи на емоційні та понятійні сфери, сприяє глибшому засвоєнню мовного матеріалу. Мультимедійні програми одночасно стимулюють у учня відразу кілька каналів сприйняття, краще підтримують його увагу, сприяють зниженню стомлюваності і забезпечують необхідну релаксацію. В останні роки все частіше піднімається питання про застосування нових інформаційних технологій у середній школі. Це не тільки нові технічні засоби, а й нові форми і методи викладання, новий підхід до процесу навчання. Основною метою навчання іноземних мов є формування і розвиток комунікативної культури школярів, навчання практичному оволодінню іноземною мовою. Сьогодні у продажу доступні численні навчальні програми з іноземних мов, і вони активно використовуються в багатьох школах. Дуже популярним стає вивчення мови за допомогою відео.

Отже, ми бачимо, що відеопроекти широко використовуються на уроках іноземних мов. Великий плюс застосування таких програм – допомога у вивченні багатьох аспектів мови [5].

Підводячи підсумок викладеного, можна стверджувати, що навчальні відеокурси і мультимедіа розкривають широкі можливості для активної роботи в процесі формування мовних навичок та вмінь учнів і роблять навчальний процес оволодіння іноземною мовою привабливим для школярів.

Ефективність використання відео при навчанні мови залежить не тільки від точного визначення його місця в системі навчання, а й від того, наскільки

раціонально організована структура відео-заняття, як погоджені навчальні можливості відео із завданнями навчання.

Створення якісних навчальних та контролюючих програм – складний процес, що вимагає великих затрат сил і часу викладачів іноземних мов, лінгвістів та методистів, що передбачає активну участь в роботі фахівців в області комп'ютерної техніки. Результат цього творчої праці – мультимедійні програми – можуть використовуватися як в традиційній методиці навчання іноземним мовам, так і в дистанційному навчанні.

Ми проаналізували багато джерел і прийшли до висновку, що навчання англійської мови за допомогою відео – це дуже ефективний метод. В даний момент він прогресує і доводить своє право на існування. Доведено, що уроки з використанням відео дуже добре привертають увагу учня, розвивають багато аспектів мовної діяльності, а також дають можливість творчого прояву особистості. Також, зіставивши використання відеопрограм на уроках та особливості навчання саме в старших класах, ми зрозуміли, що цей метод найбільш актуальний і ефективний для старшої ступені навчання, коли в учня є вже певний багаж знань.

Подальші дослідження ми бачимо в пошуку різноманітних видів вправ, які допоможуть поліпшити результати від простого перегляду відеофільму.

Литература

1. **Современные** теории и методики обучения иностранным языкам / под ред. Л. М. Фёдоровой, Т. И. Рязанцевой. – М. : «Экзамен», 2004. – 320 с.

2. **Барменкова О. И.** Видеозанятия в системе обучения иностранной речи / О. И. Барменкова // Иностранные языки в школе. – 1999. – № 3. – С. 20 – 25.

3. **Рогова Г. В.** Методика обучения иностранным языкам в средней школе / Г. В. Рогова. – М. : Просвещение, 1991. – 287 с.

4. **Верисокин Ю. И.** Видеофильм как средство мотивации школьников при обучении иностранному языку / Ю. И. Верисокин // Иностранные языки в школе. – 2003. – № 5. – С. 31 – 34.

5. **Кульневич С. В.** Совсем необычный урок / С. Кульневич, Т. Лакоценина. – Ростов н/д : Учитель, 2001. – 288 с.

Pshenaynnikova N. A.

Using video-films at English lessons

The relevance of the material contained in the article refers to the necessity to use video-films at English lessons. It is a necessary element at the lessons, which helps students to navigate in the world and listen to the speech of people from other countries. Videofilms help to increase the vocabulary, and help to broaden the mind, and also help to develop various aspects of mental activity of students, first of all, attention and memory. Also, the use of video increases motivation to studies and learning activities of students, creates certain conditions for self-studies of students. The aim of the article is to prove that it is really a necessary method in learning.

Key words: video films, videomaterials, video English.

Відомості про автора

Пшеняннікова Наталія Олександрівна – студентка 2 курсу факультету іноземних мов. Основні наукові інтереси зосереджено навколо методики викладання іноземних мов та використання відеофільмів на уроках англійської мови.

Стаття надійшла до редакції 11.01.2012 р.

Прийнято до друку 24.02.2012 р.